

Albanski Sporazum - Pretnja Koaliciji

Author: [IWPR Balkans](#)

Medjunarodna zajednica i makedonski politicari osudili tajni sporazum postignutog izmedju albanskih lidera i Oslobodilacke nacionalne armije.

Vest je u Skoplju u cetvrtak ujutro odjeknula poput bombe. Dvojica kljucnih albanskih lidera u Makedoniji potpisali su tajni mirovni sporazum sa Oslobodilackom nacionalnom armijom, ONA, koja se bori na severu zemlje.

Reakcije na tu vest su bile brze i ostre. "Dzaferi i Imeri potpisuju dokument o izdaji Makedonije" objavila je "Nova Makedonija", skopski dnevni list, na naslovnoj strani.

Lider Demokratske partije Albanaca (DPA) Arben Dzaferi i vodja Partije demokratskog prosperiteta (PPD) Imer Imeri potpisali su sporazum sa predstavnikom Oslobodilacke nacionalne armije Ali Ahmetijem dva dana ranije na Kosovu.

Tim cinom su navukli na sebe bes makedonskih stranaka i ugrozili opstanak nove vlade jedinstva.

Sporazum nudi amnestiju gerilcima u zamenu za objavu o obustavi vatre. Sporazumom se takodje daje pravo Oslobodilackoj nacionalnoj armiji da stavi veto na odluke koje se odnose na prava makedonskih Albanaca.

"Ovi susreti su neprihvatljivi i u suprotnosti su sa vladinim i njihovim sopstvenim stavom da se ne pregovara sa teroristima", izjavio je predsednik Boris Trajkovski u saopstenju objavljenom u cetvrtak.

Trajkovski je pozvao Dzaferija i Imerija da istog trenutka odbace sporazum inace, upozorio je Trajkovski, "dalja saradnja vise nece biti moguca", sto dovodi u pitanje opstanak nedavno prosirene koalicione vlade.

Cini se da je sporazum vise razbesneo premijera Ljupca Georgijevskog. "Sporazum", rekao je Georgijevski, "predstavlja objavu rata od strane Albanaca makedonskoj naciji."

Medjunarodna zajednica je takodje osudila sporazum. "Evropska unija i njene clanice su vec jasno rekle da za pregovarackim stolom nema mesta za Oslobodilacku nacionalnu armiju i njene politicke predstavnike", kaze se u saopstenju predsedavajuceg Evropske unije.

Evropska unija je takodje pozvala dvojicu albanskih lidera "da nedvosmisleno odbace dokument".

Mada je americka ambasada osudila sastanak opisujuci ga kao "u potpunosti neprihvatljiv", ipak nije iznela nikakav komentar o ulozi Roberta Frovika, americkog diplomate i visokog izaslanika OEBS-a.

Zvanicnici makedonskog parlamenta i neke zapadne diplomate u samom Skoplju kazu da Frovik nije samo ohrabrivao albanske lidere da se sastanu sa pobunjenicima, vec je i posredovao u postizanju sporazuma. Frovik odbija da razjasni svoju ulogu u tome.

On je otputovao u Rumuniju u četvrtak popodne kako bi razmotrio novonastalu situaciju s rumunskim ministrom inostranih poslova koji je trenutno predsedavajući OEBS-a.

Makedonski zvaničnici kritikovali su njegovu ulogu u citavoj aferi, a neki sugerisu da ga treba zamoliti da napusti zemlju.

U četvrtak popodne Džaferi i Imeri su pokušali da izlože svoj slučaj na sastanku desetak zapadnih diplomata u američkoj ambasadi u Skoplju, pokazujući da nisu spremni da odbace sporazum.

Džaferi je nakon druge runde razgovora u američkoj ambasadi izjavio medijima da je "svaka stranka autonomna politička grupacija, te da nije u redu da se od njega zahteva odstupanje od sopstvenih odluka".

Reagujući na salvu kritika, Džaferi je uputio poruku Trajkovskom da bude "pazljiviji u svojim izjavama". Takođe je stavi do znanja da nije baš najsrećniji zbog pritiska da se odrekne sopstvenog kontroverznog sporazuma.

Imeri je potom dao iznenadjujuću izjavu. "Nas je vlada ohrabrila da se priblizimo Oslobođilačkoj nacionalnoj armiji, a to smo učinili radi mira". Imeri je dodao da su reakcije makedonskih, kao i zvaničnika međunarodne zajednice "preterane".

Ne razjasnjavajući dalje kakvo je to ohrabrenje dobio od makedonske vlade, Imeri je pokušao da umiri strahovanja onih koji su sporazum shvatili kao produbljivanje jaza između dve ključne etničke zajednice u zemlji. "Albanci podržavaju očuvanje makedonskog integriteta i multikulturni karakter zemlje," rekao je Imeri.

U međuvremenu, makedonska armija je pokrenula novu ofanzivu na severu zemlje. U sukobima oko pobunjeničkih uporišta u selima na severu Makedonije korišćeni su tesko naoružani helikopteri i tenkovi.

Izvestava se da je devetoro civila poginulo, te da je oko 200 civila ranjeno u oblasti Likova. Među poginulima su i sestoro članova porodice Ziberi u Slupcanima. Jedan seljanin je humanitarnu situaciju opisao kao uzasavajuću: "Mi ne stizemo da čuvamo svoje porodice, brinemo se za ranjene, i sahranimo mrtve".

Dok se etnički jaz produbljuje, narasta frustriranost usled očitog odbijanja nekih članova koalicije da se raspravlja o ključnim albanskim zahtevima.

Sve ovo predstavlja dodatni pritisak koji dovodi u pitanje dalje postojanje koalicije. Ukoliko se raspadne, to će dovesti do sveukupnog pogorsanja međuetničkih odnosa što Makedoniju lako može gurnuti u građanski rat.

Veton Latifi je pomoćnik urednika IWPR u Makedoniji. Agim Fetahaj je urednik za specijalne projekte IWPR-a.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/albanski-sporazum-pretnja-koaliciji>